

kelijk 'nee !'- blijft open, de werkgroep doet geen voorstel, maar houdt de consequente opstelling van Dewael ook niet aan.

Monsterverbond

Dit compromis zette de toneelwereld in rep en roer, ondanks de vakantie, en lokte reacties uit van alle kanten. Het meeste ophef maakte de Staten-Generaal van het Nederlandstalig Theater, samengeroepen door de grote vakbonden (ACOD en ACV), en georganiseerd in samenwerking met de Vereniging van Theater Directies, de Vereniging voor een Nieuw Theater Beleid (= een aantal D-gezelschappen), de Vereniging van Vlaamse Toneelauteurs, de vereniging van scenografen en technici (BASTT), de acteursvereniging BETON en de theateronderwijsinstellingen. Iedereen dus, behalve die mensen die de afgelopen jaren het Vlaamse theater -zo je wil : de podiumkunsten- inhoud hebben gegeven : de werkplaatsen, met name dan de theatermakers rond het Kaaitheater, die regisseurs en choreografen die hun heil moeten zoeken in producties of co-producties in het buitenland, enz..

Op 5 maart 1971 had een eerste Staten-Generaal van het Theater plaats in de Brusselse KVS. Een zelfde monsterverbond van theaterdirecties en vakbonden nam toen het initiatief : een alliantie die trouwens uiteen zou vallen bij de theaterstaking van 1974. Voor die eerste Staten-Generaal waren twee eisen prioritair : de subsidies voor het theater moesten een recht worden, geen hulp-in-nood bij exploitatietekort -een pleidooi dus voor een wettelijke regeling- en de sociale voorwaarden voor de medewerkers moesten even goed gegarandeerd worden als voor andere werknemers. Het belangrijkste verschil met de tweede Staten-Generaal, die op 10 september jl. plaatsvond in de Antwerpse KNS is dat er destijds, in 1971 aangedrongen werd op politiek ingrijpen, terwijl nu zowel alle veto's die deze vergadering stelde neerkomen op een eis tot handhaving van een status-quo. Het is begrijpelijk dat een minister weinig op heeft met een vergadering die elke substantiële beleidsverandering afwijst en tegelijk de verdubbeling van het budget eist. De Staten-Generaal van 1989 verwerpt om te beginnen de uitbreiding van het theaterdecreet tot een podiumkunstendecreet : de vergadering acht een 'mammoet decreet' dat alle

artistieke disciplines tegelijk behandelt onbespreekbaar. Argumenten zijn in de platformtekst niet terug te vinden, maar het is duidelijk dat op termijn gevreesd wordt voor een verandering van de budgetverhouding tussen 'teksttheater' en andere theatervormen, ten nadele juist van het 'toneel' - ik gebruik liever de juistere term. De reflex is, dat verwijt minister Dewael hen terecht, zuiver corporatistisch : van een artistieke argumentatie is geen sprake, behalve de mededeling dat 'het voor een gezond denkend mens onzinnig is al deze culturele vruchten in dezelfde zak te gooien'.

Multi-disciplinariteit

Maar dit betekent natuurlijk niet dat de discussie over de multidisciplinariteit van het decreet niet moet gevoerd worden. Uit de hoek van de choreografen is het argument te horen -en voor de figurentheaters geldt, mutatis mutandis, waarschijnlijk hetzelfde- dat het ontwerpdecreet uitgaat van een gezelschapsstructuur zoals die bestaat bij toneelensembles. Terwijl geen enkel dansgezelschap in Vlaanderen, op het Ballet van Vlaanderen na, zich kan permitteren de structuur van een volwaardig gezelschap aan te nemen: daarvoor zijn er te weinig professionele dansers en choreografen, te weinig middelen ook. De werkelijkheid van de dans in Vlaanderen zal niet in staat zijn de verplichtingen van het ontwerpdecreet na te komen. Wat niet belet dat de dansers verheugd zijn over het feit dat er eindelijk structurele aandacht voor hun werk bestaat, zodat het feitelijke monopolie van het 'museale' ballet op dansgebied doorbroken kan worden.

Hevige voorstanders van de multidisciplinaire aanpak zijn de werkplaatsen, wat verklaarbaar is gezien de wettelijke erkenning die het ontwerpdecreet hen biedt. De werkplaatsen stellen dat het ontwerp-Dewael principieel erkent dat hun manier van werken minstens even goed in staat is een antwoord te bieden op de verlangens van de kunstenaar als de gezelschapsstructuur. Naar mijn gevoel haalt de euforie van de erkenning hier de boven-

hand op de realiteit van het ontwerpdecreet : er is de eis om enkel (relatieve) debutanten aan het werk te zetten, wat de werkplaatsen degradeert tot dépendances van de beroepsopleiding van de VDAB, zoals ze het zelf stellen. Maar meer in het algemeen -en daar is de idee van werkplaats-als-stageplaats slechts een symptoom van- blijft de gezelschapsstructuur voor theaterproducties de enig zaligmakende : een duidelijke leiding, een vast ensemble met regisseurs, dramaturgen, acteurs, technici enz., dat vanuit de interne behoeften theaterproducties opzet. Het werkplaatsconcept in het ontwerpdecreet beschouwt deze 'ateliers' als voorbereidende instituten, die vanzelfsprekend moeten uitmonden in 'volwaardige gezelschappen'. Dit is een legitiem streven, en misschien zal de meerderheid van de theatermakers zo'n evolutie ook ambiëren, maar het is niet het enige. De werking van het Kaaitheater bv. heeft precies bewezen dat een andere produktiewijze even legitiem is. Meer nog : de reputatie van het Vlaamse theater heeft meer aan deze manier van werken -met als kernidee: adequaat reageren op artistieke verlangens die van buitenuit komen, van zelfstandig werkende kunstenaars- te danken dan aan de ondertussen behoorlijke verrotte gezelschapsstructuren.

De platformtekst van de Staten-Generaal -een buitengewoon slecht gereedgeerd werkstuk, beschamend voor een beroepsgroep die geacht wordt met taal om te gaan- klaagt verder nog over de vaagheid van het ontwerpdecreet, over de afwezigheid van expliciete normen voor de subsidiëring van functies -nochtans : aansluiting bij de CAO is een subsidiëeringsvoorwaarde- en over de afwezigheid van 'professionelen' in de Raad van Advies voor de Podiumkunsten. Redenen genoeg om het ontwerpdecreet van de Vlaamse Executieve als 'onbespreekbaar' af te wijzen.

Een decreet in 4 stukken

Op dit ogenblik -dat zijn althans de geruchten- wordt op de kabinetten en in de partijcellen gewerkt aan niet minder dan vier decreten : toneel, dans, poppentheater en werkplaatsen. Zo is iedereen gelukkig, behalve diegenen die aandringen op de noodzakelijke ommekeer in het theaterbeleid, zoals wij, in alle bescheidenheid.

Er zijn twee belangrijke conclusies te trekken uit het verloop van het de-